

I migranti su dio društva

Ljude koji godinama žive ovde – ne treba odbacivati

2

Radnici na udaru

Svaka kriza se prebacuje na radnika

3

Slabije treba ojačati

Bolji uslovi rada za očuvanje zdravlja

4

Broj 2 | april 2015 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Praznik rada

Socijalna pravda umjesto odbacivanja!

Mi trebamo otvorenu socijalnu Švajcarsku sa pravilnom raspodjelom protiv socijalne nepravde

Za dobre uslove rada i pravednu raspodjelu bogatstva zaposleni su morali uvijek da se izборе. I nakon 125 godina poslije prve proslave praznika 1. maja mi se i dalje borimo za socijalnu pravdu i protiv odbacivanja najugroženijih u društvu!

1890. godine su po prvi put zaposleni i sindikalisti Švajcarske i ostatka Evrope izašli na ulice. Slijedili su poziv međunarodnog radničkog sindikata. Tako je 1. Maj proglašen kao međunarodni praznik rada, poslije teških sukoba u Čikagu i tokom štrajka za 8-časovno radno vrijeme. Sasvim glasno i jasno su kolege u Švajcarskoj zahtijevali 8-časovno radno vrijeme. Šefovi nisu htjeli ništa da znaju o tome. Uprkos tome mi smo krenuli.

Duga teška borba

Borba za dobre uslove rada i za pravedno učešće u plodovima rada je velikim naporima usvojena. Na radnom mjestu i na ulici. Majske demonstracije su postajale sve glasnije i dobijale su na značaju. Od toga do danas smo mnogo postigli: U mnogim preduzećima je postignuto odgovarajuće smanjenje radnog vremena do samog već ostvarenog nivoa od 1890. godine. Uveden je odmor, povećane su plate, povećana

sigurnost rada, osnovana osiguranja kao što su penziono, osiguranje za vrijeme udesa/nesreće, zdravstveno osiguranje i osiguranje penzije. Ukratko: Radnički pokret se izborio za više socijalne pravde.

Malo je onih koji su veoma bogati a više je siromašnijih

I 2015. godine ova borba se nije završila. Švajcarska je bogatija. Mogli bi smo da sebi priuštimo da svi zaposleni radnici i penzioneri imaju dobar život. Realnost je drugačija. Socijalne razlike postaju sve veće i veće. Prihodi i imovina se distribuiraju neravnopravno. Raspon između gornjih i donjih se sve više proširuje. Stariji radnici su izbačeni iz svijeta rada u socijalnu pomoć. Kasnije dobijaju manju penziju. Za mlade ljude je sve teže ući u normalno tržište rada. Stopa nezaposlenosti sa 4.9 procenta je visoka. Pritisak na plate raste. I opterećenje na radnom mjestu osjetno raste. Zato se mi javljamo.

Profit na štetu radnika

Umjesto rješavanja problema, buržoaske partije žele da potkopaju poslovna udruženja i poslodavce. Mnogobrojni šefovi snažno precjenjuju franak kao izgovor ne samo kako bi svoje marže zadržali već kako bi ih i podigli. Buržoaske partije i poslovna udruženja promoviraju poznate recepte: deregulacija, smanjenje usluga javnog servisa, programi štednje, socijalno degradiranje smanjenje poreza za preduzetnike i za bogate i odricanje već davno nužnih mjera kao što su sprovođenje odredbi iz ustava i zalaganje za jednaku zaradu.

Napadi na najslabije

Umjesto da se rješavaju problemi potrebe i strahovi naroda se koriste za kampanje za odbacivanje iz privrede: Protiv korisnika socijalne pomoći, protiv korisnika invalidske penzije protiv religiozne manjine i prije svega protiv migranata i migrantkinja. Odbačenost i diskriminacija štete ne samo pogodjenima već i cijelom društvu. I ugrožavaju blagostanje. Mi se borimo protiv toga.

Za socijalnu pravdu!

Dobre plate, penzije, i dobri uslovi rada i sigurna radna mjesta u Švaj-

carskoj su moguća u Švajcarskoj privredi. To je pitanje odnosa volje i moći. Stoga Vas pozivamo glasno; dobre plate i bolje penzije, dobri uslovi rada i puno radno vrijeme. Mi zahtijevamo pravičnu, solidarnu nediskriminiranu i otvorenu Švajcarsku. Zato mi nastupamo. I zbog toga Vas pozivamo na 125. godišnjicu proslave Prvog maja i na naše rješenje za državu: Socijalna pravda umjesto odbacivanja!

SGB / Aurora García

Editorial

Veliki uspjeh na demonstraciji žena

Oko 12 000 osoba je 7. marta dalo jasan znak da u Švajcarskoj konačno treba da se uvedu jednake plate za posao jednake vrijednosti. Demonstracija na kojoj su prisustvovali veliki broj muškaraca i mladih žena postao je jedan od najuspješnijih demo za jednakost i pokazao se kao veliki uspjeh. Ova mobilizacija je bila uspješna i podržana od strane široke i raznovrsne koalicije od 48 organizacija i to: od strane sindikalista od strane poljoprivrednika i poslovnih žena kao i državnih vjerskih organizacija te i od strane ljevičarskih stranaka. Ono što posebno izaziva bijes je da se sadašnja ekonomska situacija sa jakim frankom dovodi u vezu kao izgovor da se mora nastaviti sa štednjom kada su u pitanju ženske plate. Sa manifesta za izjednačenje plata zauzeli su se preko 100 znamenitih žena sa 5500 potpisa od strane muškaraca i žena koji su dali jasno do znanja, da se tekst u Ustavu o jednakosti plata ne svodi na to kakva je trenutna konjunktura. Prilikom predaje Savezni poslanik Simoneta Samaruga je potvrdila da će tražiti da se u budućnosti istraje na sprovođenju jednake plate u preduzeću i da će poštiti kontrole o sprovođenju zakona o jednakim platama. Poslodavci i većina buržoaskih partija su najavili žestok otpor. Sindikat Unia i široka koalicija žena CVP, BDP i FDP će ostati s nama i dalje ćemo vršiti pritisak da dodje do primjene zakona o jednakosti plata. Tako možemo – kao i kod uvođenja zakona o jednakosti plata 1995 – da budemo uspješni zajedno!

Corinne Schärer

Član Rukovodstva sindikata Unia

News

Radnici iz Tesina se zalažu protiv krize franka

Oko 100 zaposlenih radnika u proizvodnji plastike Exten SA u Mendrisio su zaključili da stupe u štrajk 25. februara. Oni su se borili protiv masovnog smanjenja plata, koje firma želi da sprovede pod izgovorom snažnog Švajcarskog franka. Tako je direkcija bila najavila smanjenje plata od 16% za domaće radnike i 26% za radnike iz pogranične zone a pri tome je odbila da obrazloži svoju odluku. Kao odgovor na to radni kolektiv je odlučio da prestane sa radom. Radni kolektiv poziva na povlačenje smanjenja plata, uvid u finansijske rezultate kompanije i formiranje stalne komisije u preduzeću. Radni kolektiv je prekinuo štrajk nakon što je firma najavila da će zaustaviti smanjenje plata. Socijalni partneri imaju sada vremena do kraja aprila da nadju rješenje.

1. Unia-konferencija u branši njege osoba

Delegacija iz cijele Švajcarske se skupila po prvi put 16. marta u Bernu na konferenciji sektora njegovateljstva – Dugoročna njega i podrška. Oni su naglasili: Za dobru njegu su potrebni dobri radni uslovi. U jednoj rezoluciji su jednoglasno izglasali da Opšti kolektivni ugovori treba da budu opšteobvezujući za cijelu branšu. Kako bi se ovi ciljevi postigli, delegacija je zahtijevala jednoglasno lansiranje kampanje za ovu branšu i intenziviranje aktivnosti širom Švajcarske odnosa između Unia sindikata i zdravstvenog sektora.

Parcijalna pobjeda Zenevskih štrajkača

Nakon dva dana štrajka kolektiv firme Mecalp Technology in Meyrin (GE) je postigao prvi značajan cilj: Kompanija je povukla planirano drastično smanjenje plata od 10% i momentalne otkaze. Nije postignut dogovor po pitanju produženja radnog vremena. Zbog toga se radni kolektiv obratio kantonalnom arbitražnom sudu. Akcija očuvanja radnih mjesta i drastično smanjenje plata je ipak veliki uspjeh.

Gradjevinarstvo, ZOU

Kad šefovi osnivaju sindikat

Sa lažnim sindikatom građevinski preduzetnici hoće da nanesu štetu sindikatu Unia i da pridobiju mogućnost da pogoršaju uslove rada.

Mnogi graditelji nisu ni čuli za novatrava, jer ovaj lažni sindikat je osnovan 2014 od strane građevinskih šefova i saveza za poslodavce iz građevinske branše. Po njihovom bi ovaj sindikat bio samo za građevinsku branšu. Udruženje «bez ideološkog prtljaga». Pokretačka snaga ovog projekta je generalni direktor Barbara Schiesser. «Ideološki prtljag» je jasno usmjeren protiv sindikata Unia. Iako je Schiesser izjavila pred medijima novatrava nije izazov pred sindikatima. Oni kao žele da privuku ljude koji nisu organizovani. Ali ovo je samo da nam zamažu oči. Prije bi se moglo reći laž i prevara. Malo kasnije potom Schiesser je izjavila u jednom građevinskom časopisu «Die Bauwirtschaft» da je Novatrava eksplicitno zamjena za postojeće sindikate.

Usko povezana banda

Već dugo vremena švajcarsko Udruženje graditelja i Kadar gradjevinaca su usko povezani i održavaju uske odnose a na štetu građevinskih radnika. Funkcioneri Udruženja građevinskih poslodavaca su redovni gosti na internim događanjima udruženja Kadar Graditelja Švajcarske i sistematski organizuju loše raspoloženje protiv sindikata Unia. Na sajmovima ovo udruženje organizuje zajedno sa udruženjem kadrova graditelja zajedničku reklamu. Nije ni čudo: Jer većina građevinskih firmi su pasivni

Lažni sindikat na štetu radnika i u interesu poslodavaca

članovi u udruženju građevinskih kadrova!

Gradjevinski poslodavci propagiraju Novatrava ofanzivno. U njihovom listu je projekat već nekoliko puta lansiran. Između udruženja građevinskih poslodavaca i kadrova u građevinskoj branši postoji i bliska veza u personalu. U zapadnoj Švajcarskoj je kancelarija Saveza udruženja građevinskih poslodavaca istovremeno i sekretarijat za udruženje građevinskih kadrova!

Pogoršanje ZOU?

Predsjednik građevinskih kadrova-Adrian Hässig, koji je i sam preduzetnik i građevinski vodja, sam priznaje, da želi da pruži ruku fleksibilnosti kako navodi u medijima. Konkretno to znači plate prema učinku i za sve manje početne plate koji nemaju obrazovanje.

Ugovor protiv radnika u duhu načelnika

Cilj novatrava inicijanata je njihovo učešće u ZOU pregovorima. Konačno žele da obore sindikat Unia. Sa lažnim novoproglašanim sindikatom žele da oslabe Unia sindikat i da sami pregovaraju u vezi ZOU.

Smišljena igra

Uprkos svemu sve malverzacije su bez uspjeha do sada. Na pitanje koliko članova broji novatrava Barbara Schiesser odgovara: «Za izgradnju nove sekcije će trebati vremena». U odnosu na «Schweiz am Sonntag» predsjednik Hässig je naveo broj članova prošlog decembra bio 100. Nico Lutz, zadužen za građevinski sektor sindikata Unia, govori ubedljivo: «Do toga neće doći. Građevinski radnici neće sebi dopustiti da se glupo prodaju.» Preko polovine gra-

djevinskih radnika su Unia članovi. Lutz: «Lažni sindikat koji će služiti poslodavcima, građevinski radnici ne trebaju»

✉ Ralph Hug
work, 23.1.2015

Zajedno sa rukovodstvom «građevinski kadar Švajcarske» Savez građevinskih poslodavaca je 2014. godine lansirao lažni sindikat «Novatrava». Cilj je da se naprave podjele građevinskih radnika i da se oslabi sindikat Unia, te da se pogoršaju uslovi rada. I sad oni pokušavaju da ubijede što više građevinskih radnika u njihovo članstvo. Stoga vas upozoravam: Pazi i što dalje od «Novatrava»-prevare! I obavezno prijavi bau@unia.ch, ako nešto čuješ!

Migraciona politika: Prvi kongres migranata

Bez protjerivanja sugradjana

Delegacija prvog kongresa migranata i ljudi migrantskog porijekla, između ostalog i mnogi od Unia aktivista, su 10. marta predali rezoluciju predsjedniku Nacionalnog vijeća. U rezoluciji se zahtijeva zabrana deportacije ljudi koji su odrasli u Švajcarskoj i ovdje imaju svoj centar života.

Povodom rasprave od 11. marta u Nacionalnom savjetu povodom sprovođenja inicijative o deportaciji, mnoge migracione organizacije su se izjasnile u rezoluciji protiv protjerivanja ljudi koji su odrasli u Švajcarskoj, usvojili su rezoluciju i predali je predsjedniku Nacionalnog savjeta Stéphane Rossini. Rezolucija je usvojena na prvom kongresu migranata i ljudi migrantskog porijekla od 7. februara u Bernu. Oko 250 učesnika preko 50 raznih organizacija je podržalo solidarnu migracionu politiku.

Centar života se mora uzeti u obzir

«Domovina je tamo gdje si odrastao» piše u rezoluciji. Stoga ljudi

I mi smo dio Švajcarske, stoga se borimo protiv izolacije i protjerivanja

koji imaju svoje mjesto života u Švajcarskoj, ne bi trebalo da budu deportovani zatražili su učesnici Prvog kongresa migranata. Nije u skladu sa osnovnim ljudskim pravima, nekoga «izbaciti iz zemlje ko ima svoju porodicu i socijalne kontakte u Švajcarskoj».

Široko kretanje migranata

Pored rezolucije aktivisti su predali predsjedniku Nacionalnog savjeta i parlamentarcima i ličnom asistentu

Saveznog predsjednika Simonetta Sommaruga još više zahtijeva sa migrantskog kongresa kao i manifest pokreta. U tome opisuju Švajcarsku kao zemlju koja je «migrantski orjentisana» i zato traže ista prava za migrante. Trebalo bi naći razumijevanja za ljude koji su značajan dio svog života proveli u Švajcarskoj. Akciju su podržali i više članova Nacionalnog savjeta koji su pratili predaju rezolucije.

✉ Aurora García

U ovoj sesiji je implementacija inicijative za deportaciju preradjena. Parlament je prihvatio tekst koji predviđa, da ljudi bez švajcarskog pasoša koji su počinili neki prestup/zločin automatski budu deportovani iz zemlje. Ipak zakon predviđa izuzetak od ovoga: kod posebno teških ličnih situacija trebalo bi da budu izdvojeni od protjerivanja.

Penzion-kasa

Izvještaj penzione kase: Kako da ga pročitate

Personaldata / Données personnelles				
Name und Vorname	Muster Felix	Eintritt	01.01.2013	
AHV-Nummer	756.2548.2546.21	Rücktrittsalter	65	
Geburtsdatum	01.01.1970	Beschäftigungsgrad	100% 1	
Verheiratet	ja	Heiratsdatum	11.11.2011	
Lohndaten / Données				
1 Brutto-Jahreslohn / Salaire annuel brut			CHF 78'000.00	
2 Versicherter Jahreslohn / Salaire annuel assuré			CHF 53'325.00	
Versicherte Leistungen / Prestations assurées				
Altersleistungen im ordentlichen Rücktrittsalter am 01.02.2035 / Prestations de vieillesse à l'âge ordinaire de retraite, le 01.02.2035				
3 Budgetiertes Altersguthaben / Avoir de vieillesse prévisionnel	projiziert mit 1,75% Zins		CHF 301'677.00	
	Projiziertes Altersguthaben ohne Zins		CHF 242'946.00	
4 Budgetierte jährliche Altersrente / Rente de vieillesse annuelle prévisionnelle	Umwandlungssatz 6,8%		CHF 20'514.05	
5 Budgetierte jährl. Pensionierten-Kinderrente je Kind / Rente annuelle prévisionnelle d'enfant de retraité-e	20% der Altersrente		CHF 3'861.45	
Hinterlassenenleistungen / Prestations de survivants				
6 Jährliche PartnerInnenrente / Rente annuelle de partenaire	3,84% des projizierten Altersguthabens		CHF 9'329.15	
Jährliche Waisenrente je Kind / Rente annuelle d'orphelin-e	28% des projizierten Altersguthabens		CHF 3'109.70	
Invalidenleistungen / Prestations d'invalidité				
Jährliche Invalidenrente	40% des Brutto-Jahreslohns		CHF 31'200.00	
Jährliche Invaliden-Kinderrente je Kind	1,28% des projizierten Altersguthabens		CHF 3'109.70	
8 Finanzierung / Financement				
	mtl. Sparbeitrag	mtl. Risikobeitrag	mtl. Verwaltungskosten	Total
Arbeitnehmende	CHF 222.65	CHF 49.45	CHF 13.65	CHF 285.75
Arbeitgebende	CHF 222.65	CHF 49.45	CHF 13.65	CHF 285.75
Sparbeitrag laufendes Jahr 2015	10% des versicherten Jahreslohns			CHF 5'343.60
Risikobeitrag laufendes Jahr 2015				CHF 1'186.80
Verwaltungskostenbeitrag laufendes Jahr 2015				CHF 327.60
Gesamtbeitrag laufendes Jahr 2015				CHF 6'858.00
9 Total Altersguthaben am 01.01.2015 / Total avoir de vieillesse au 01.01.2015				CHF 50'941.55
davon Altersguthaben gemäss BVG				CHF 40'866.55
10 Maximale Einkaufssumme / Somme maximale de rachat				CHF 42'600.00
Stand Sparkonto per 31.12.2015				CHF 65'824.35
Eingebrachte Freizügigkeitsleistung laufendes Jahr - Total				CHF 8'500.00
Eingebrachte Freizügigkeitsleistung laufendes Jahr - Anteil BVG				CHF 4'000.00

Koliko ste uplatili odn. uštedjeli na fondu penzione kase, kolika će biti vaša penzija i kolika su Vam plaćanja u slučaju invalidnosti: To i mnogo više možete saznati iz Vašeg izvještaja o penzionoj kasi koji dobijate svake godine.

1 Bruto plata

Provjerite da li Vaša bruto plata koja je navedena u penzionkasi ista sa onom koja je na izvodu godišnje zarade koji prilažete za deklaraciju poreza. Ako ste u prošloj godini dobili povećanje plate, trebalo bi posebno da obratite pažnju na izvještaj da li je unesena osiguravajuća plata. Također se treba obratiti pažnja da li procenat zaposlenja naveden u penzionoj kasi.

2 Osiguravajuća plata

Osiguravajuća plata je Vaša bruto plata umanjena za tzv. koordinirajući iznos koji iznosi 24675 franaka. Koordinirajući dio plate je zapravo onaj dio plate koji je već obuhvaćen u osiguranju prvog stuba osiguranja, tj. starosnog osiguranja. Obavezno su osigurane sve zarade između 21150 i 84 600 franaka godišnje. Postoje penzione kase, koje Vas dobrovoljno osiguravaju i ako zaradujete manje od 21150 ili više od 84600 franaka godišnje. U oba slučaja se radi o tzv. neobaveznom dijelu osiguranja. Pogledajte u reglementu Vaše penzionkase kako je to regulisano.

3 Dio koji je osiguran budžetom

Ovo je novac koji je predviđen za štednju do Vašeg penzionisanja. To je zapravo samo procjena koliki će iznos biti u trenutku penzionisanja pod uslovom da ćete i dalje zaradivati kao do sada. I da minimalna kamatna stopa ostaje neizmjenjena.

4 Godišnja penzija

Ova cifra je zapravo prognoza. Ona pokazuje koliko se procjena Vaše penzije kad postignete godine za penzionisanje. Kase obračunavaju penziju na osnovu tzv. kompenzacione stope na kapital koja je zakonski regulisana. Trenutno ta stopa iznosi 6,8 procenata. To znači Vaša godišnja starosna penzija iznosi 6,8 procenata od kapitala penzione kase.

5 Dječija penzija

Ako su Vaša djeca u trenutku penzionisanja maloljetna ili su još uvijek na obrazovanju Vaša penzionkasa će Vam isplaćivati penziju za djecu. Ovdje možete vidjeti godišnji iznos koji će Vaša djeca dobiti.

6 Plaćanja za slučaj smrti

U slučaju smrti prije starosnog penzionisanja, Vaša supruga i djeca imaju pravo na penziju iz fonda penzionkase. Dobro je za znati: Sve više penzionkasa isplaćuju ovu penziju na nevjenčanog partnera/partnerku. Pogledajte u reglementu Vaše penzionkase da li možete već sad da ovlastite Vašeg partnera/partnerku.

7 Plaćanja u slučaju invalidnosti

Oba fonda prvi stub i drugi stub osiguranja isplaćuju penzije za slučaj invalidnosti: Kako Vama tako i na Vašoj djeci ako su još maloljetna ili na obrazovanju. U reglementu Vaše penzionkase stoji, kako se ove penzije obračunavaju.

8 Finansiranje

Doprinosi za penzionkasu se odbijaju direktno od Vaše plate. Vaš poslodavac Vam plaća najmanje onaj iznos koji Vam se odbija od plate. Izračunajte da li se doprinosi slažu sa onima koji su prikazani na izvodu godišnje zarade. Ako ste u toku godine promijenili radno mjesto a samim tim i penzionkasu, onda bi trebalo da se unese iznos od stare kase koji se prebacuje na novu penzionkasu. Kontrolišite to dobro: Novac bi trebao da u roku od 30 dana od Vašeg posljednjeg dana rada da se prebaci na novi račun. U tu svrhu trebate penzionom fondu da dostavite sve potrebne informacije. I to morate Vi dostaviti jer ništa se ne dešava automatski.

9 Vrijednost starosnog fonda

Koliko novca imate na računu do 1. januara 2015. godine. Na obavezni dio kapitala se plaća kamata čija je minimalna stopa regulisana od strane Savezne vlade. Trenutno kamatna stopa iznosi 1,75 procenta. Penzionkase mogu da uplaćuju i veću kamatnu stopu ako to žele.

10 Kupovina

Ako imate praznine u plaćanju ili želite da sebi osigurate prijevremenu penziju možete dodatno da kupite iznos u penzionkasu. Ovdje stoji koliko je taj iznos koji možete da doplatite u penzionkasu, kako bi ste sebi osigurali potpuna plaćanja u straosti.

Sina Bühler
preuzeto od work br. 3, 20. februar 2015

intervju

Beat Baumann

Jak franak ekonomska kriza

Ne na trošak radnika

15. januara 2015. godine Nacionalna banka Švajcarske je oslobodila franak vezanog kursa kao što je bilo za 1.20. To je uticalo na jačinu franka i roba koja se izvozi je postala skuplja. Pričali smo sa Beat Baumann, ekonomistom Unia sindikata, o posledicama ove odluke Nacionalne banke.

Koje su posledice za radna mjesta, plate i privredu povezane sa ovom odlukom?

Ko želi da provede odmor u evrozoni ili da putuje svojoj porodici sada dobija manje evra za istu količinu franka. Takođe plata ili starosna penzija iz Švajcarske imaju veću vrijednost u Evrozoni. Neovisno od toga posledice su negativne. Preduzeća gube naloge jer su evropski konkurenti postali jeftiniji, ili moraju da snize cijene i prave manje prometa. Zato što prave manji promet preduzetnici žele da smanje troškove.

Zar nije prirodno da smanje plate?

Ne, uopšte ne. Mnoge kompanije koje žele da smanje plate žele da obezbjede profit na teret radnika. Ovo je nepravredno zašto bi radnici morali da snose odgovornost za precjenjeni franak? Osim toga da isplaćuju plate u evrima ili sistematsko vezivanje za kurs bi bio preduzetnički rizik na teret radnika,. Ovo je zabranjeno zakonom rada.

Ali sigurno postoje kompanije koje su zaista upale u finasijske poteškoće?

Da to postoji. Pogodjena je eksportna industrija na primjer dobavljači automobilske industrije i ugostiteljska preduzeća. U tom slučaju Unia se zalaže da pregovorima nadje pravo rješenje. Ako preduzeće može da dokumentuje da je zapalo u teškoće onda mu sindikat Unia pruža ruku za povećanje radnog vremena. Ali u tom slučaju je zauzvrat potrebno da preduzeće zaštiti radnika od otkaza. Ko radi u takvom preduzeću treba da se prijavi kod sindikata Unia. U nekim kompanijama se radna snaga zu pomoć sindikata Unia uspješno izborila protiv udara od pogoršanja uslova rada.

Ali ako se smanje radni nalozi-obim posla onda ni produženje radnog vremena ne pomaže.

U tom slučaju firma može za neko vrijeme da prijavi «Kurzarbeit» skraćenje radnog vremena na osiguranje za nezaposlena lica. Za jedan dio zaposlenih se smanjuje radno vrijeme i osiguranje za nezaposlena lica plaća platu od 80%. Ovo je dobra mjera da ne dodje do otpuštanja radnika.

Koji su ekonomski izgledi, da li će doći do recesije i šta to zapravo znači za zaposlene?

Ne vjerujem da će doći do recesije al to zavisi od dvije stvari. Kao prvo konjunktura u Evropi mora da se vrati na pravi put. To zahtijeva ulaganje ne samo u Južnoj Evropi već svuda uključujući i Njemačku. Kao drugo Švajcarska treba dobre plate jer plate štite potražnju u unutrašnjost privrede zemlje, i na taj način se štiti konjunktura u Švajcarskoj. Zbog toga bi smanjenje plata nanijelo veliku štetu Švajcarskoj.

Šta je potrebno da Švajcarska dobro prebrodi ova teška vremena?

Nacionalna banka Švajcarske mora ponovo da obezbjedi minimalan kurs evra možda to bude jedan prema 1.15 franka. To je osnovni zahtjev sindikalnih organizacija. Ali pošto postoji veliki strah od gubitka posla potrebna je sigurnost za zaposlene i mogućnost daljeg obrazovanja.

Aurora Garcia

Sačuvati radna mjesta a ne samo povećavati radno vrijeme to su naši ciljevi

Penzionisanje gradjevinaca

Što dalje od starosne granice penzionisanja sa 60

Gradjevinski radnici su se izborili za prijevremenu penziju štrajkovima. I sad Gradjevinski poslodavci dovode u pitanje starosnu granicu od 60 godina za penzionisanje. Protiv toga se borimo zajedno!

Prije više od deset godina gradjevinski radnici su se izborili za «mogućnost prijevremenog tkzv. fleksibilnog penzionisanja» (FAR) 60. Ovo je jedan od najvećih naših uspjeha. Više od 13000 gradjevinskih radnika su mogli da profitiraju od toga. Zahvaljujući penzionisanju sa 60 godina imali su mogućnost da se dostojanstveno penzionišu, umjesto da starost dočekaju bolesni, ili kao invalid ili bez posla. Narednih godina sve je više gradjevinskih radnika koji će dostići penzionisanje i FAR penziju za šta će trebati malo više novca. Jedan dio gradjevinskih poslodavaca želi da podigne starosnu granicu za penzionisanje.

Protiv pomjeranja starosne granice

Rješenje problema povećanjem starosne granice ne bi bilo korektno.

Da nema FAR penzije bilo bi više invalida

To bi samo išlo na teret gradjevinskih radnika, koji su poslednjih godina uplaćivali doprinose i koji su svojim radom bili potpuno posvećeni na gradilištima. I ko bi već mogao pod današnjim pritiskom da i poslije 60 godina dalje radi?

Ruke dalje od naše penzije

Gradjevinski poslodavci su stoga rekli, da povećanje starosne granice za penzionisanje ne dolazi u obzir. Unia-gradjevinski parlament je jed-

noglasno usvojio: Ruke dalje od naše penzije sa 60!

Zato je jasno: Ove godine ćemo zajedno da se borimo za starosnu granicu penzionisanja sa 60 godina, kao što smo se borili i prije 13 godina za starosnu granicu sa 60. Ako se zajedno borimo onda ćemo starosnu granicu sa 60 godina moći odbraniti. Ako gradjevinski radnici prespavaju ovu borbu, onda će ubuduće morati duže da rade.

Dara Filipovic

Bolji ZOU više zaštite

Za gradjevinske radnike treba više zaštite

Pritisak na izgradnji je dramatično porastao, vrlo često gradjevinski radnici moraju da rade i pod lošim vremenskim uslovima. Da zdravlje gradjevinskih radnika ne bi trpjelo potrebno je više zaštite.

U poslednjih 10 godina mnogo više se gradi a u isto vrijeme je broj gradjevinskih radnika na gradilištima smanjen. To znači manje gradjevinskih radnika sve više moraju da završe posao u kraćem vremenu. Pritisak sa terminima i radni pritisak na gradilištima je naglo porastao. Gradjevinski radnici plaćaju za ovo svojim zdravljem.

Rad na izgradnji je opasan posao

Gradjevinski radnici obavljaju težak i opasan posao. Ozbiljne nesreće, nažalost i smrt su porasli u nekoliko zadnjih godina. Danas na svakih

pet radnika se desi jedna nesreća. Posebno opasno je raditi u lošim vremenskim uslovima. Zato je u novom ZOU potrebno više zaštite za slučaj lošeg vremena. Krajnje je vrijeme da se donesu jasne smjernice kada gradjevinski radnici trebaju zaustaviti posao kako bi zaštitili svoje zdravlje. Pri tome gradjevinski radnici ne bi trebalo da gube svoju zaradu zbog loših vremenskih uslova. Oni moraju i dalje plaćati svoje račune i oni ne mogu ništa zbog lošeg vremena. Gradjevinski radnici trebaju Opšti kolektivni ugovor sa boljom zaštitom. Oni to i zaslužuju.

Zaustavimo damping plate

Ako drske firme plaćaju damping plate, onda to šteti cijelom gradjevinarstvu, i gradjevinskim radnicima. Damping plate su upropastile cijene, i pristojne firme trpe štetu zbog toga. A sve na račun gradjevinskih radnika koji plaćaju ceh: Na kraju oni rade za par franaka po satu. Ono što nam je konačno potrebno: Spisak kompanija koje se pridržavaju pravila Opšteg kolektivnog ugovora i zakona – registar u branši. Tako bi ove firme dobile radne naloge a ne one koje plaćaju damping plate. Unia već odavno hoće da napravi indeks ovih firmi zajedno sa Udruženjem poslodavaca. Udruženje poslodavaca je do sada odbijalo ovu ponudu i tako su odgovorni za to što se damping plata nastavlja. Gradjevinski radnici zahtijevaju: U Švajcarskoj važe švajcarske plate. I ovo je s pravom tako. Konačno se mora prestati sa damping platama. Gradjevinski radnici obavljaju težak posao i zato zaslužuju pristojnu platu.

Dara Filipovic

Gradjevinski radnici iako rade težak posao nisu zaštićeni

U cilju bolje zaštite ZOU-a 27. juna se planira velika demonstracija. Mi hoćemo novi ZOU sa više zaštite! Zato kažemo; što dalje od naših tekovina i ne dirajte mogućnost prijevremenog penzionisanja. Zajedno se možemo izboriti. Od Vas zavisi sve, zato nam se pridruži u našoj borbi.

Vi pitate – mi odgovaramo

Novac penzione kase: Da li možemo iz tog fonda da kupimo stan?

Moja supruga i ja smo četrdesetih godina i oboje smo zaposleni. Razmišljamo o tome da novac penzione kase moje supruge uložimo za kupovinu stana ili da kupimo stan da imamo za odmor. Pod kojim uslovima je to moguće?

Jedan značajan preduslov za podizanje novca iz fonda penzione kase za kupovinu stana je da se novac namijeni za kupovinu stana za stanovanje ili kupovinu stana sa zajedničkim vlasništvom. Kuća ili stan koji se kupuje iz fonda penzione kase mora biti namijenjena za stanovanje osiguranika i njegove porodice. Drugi stan ili kuće za odmor ne mogu da se finansiraju iz fonda penzione kase. Isto tako kupovina nekog objekta za dalje iznajmljivanje nije moguća iz fonda penzione kase. Rano povlačenje novca penzione kase je moguće na svakih pet godina. Najmanji iznos je 20000 franaka. Osim toga postoji ograničenje za osobe preko 50 godina starosti: Osiguranici koji su navršili 50 godina starosti imaju pravo da podignu najviše onaj iznos na koji bi imali pravo sa 50 godina: Ukoliko postoji potreba mogu da novac penzione kase investiraju u već postojeći objekat za stanovanje npr. izolacija fasade ili za renoviranje. Pensionkase možete da koristite i za redukciju hipoteke ali ne i za plaćanje hipotekarne kamate. Ili možete da steknete udio u akcijama u stambenim zadrugama.

Philip Thomas, work, 19.02.2015

Slomljena ruka: Ko plaća troškove nezgode?

Radim već pola godine u jednoj cvjećari. Pre par nedelja sam se okliznula i slomila lijevu ruku. Obzirom da sam bila sigurna da sam kod mog poslodavca obavezno osigurana u slučaju nesreće/udesa, nisam se osigurala kod mog zdravstvenog osiguranja. Pitala sam mog šefa koje osiguranje za slučaj nesreće udesa je zaključeno. Poslije nekog oklijevanja mi je saopštio da uopšte nije zaključio osiguranje za tri radnika zbog finansijskih razloga. To me zabrinjava. Moram li da platim troškove liječenja i bolničke troškove?

Ne. Kao zaposleni radnik Vi ste po zakonu obavezno osigurani za slučaj nesreće/udesa na poslu. Često se dešava da poslodavac ne osigura svoje zaposlene u skladu sa zakonskim propisima. Stoga je zakonodavac obaveo osiguravajuća društva, da obezbjede tkzv. zamjensku kasu. Ova kasa se uključuje ukoliko ne postoji osiguranje i ako zakonski Suva nije odgovorna (to je slučaj sa branšama kao što su gradjevinarstvo i industrija). Zamjenska dodatna kasa se uključuje i onda kada npr. neko osiguranje u slučaju nesreće/udesa ne može platiti troškove zbog svoje insolventnosti. Kod dodatnog osiguranja se radi o fondaciji čiji upravni odbor sačinjavaju predstavnici osiguravajućih društava i od predstavnika zaposlenih i organizacija poslodavaca. Treba da se obratite na adresu: Ersatzkasse UVG, Postfach, 8010 Zürich. Telefon 058 358 05 70, www.ersatzkasse.ch. Zapravo: Za Vašeg šefa stvar još nije gotova. Pošto nije zaključio nikakvo osiguranje, on će kasnije morati da plati na ovu kasu zaostale premije.

Peter Schmid, work, 20.3.2015

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. Garcia, D. Filipovic, E. Sarlaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck NZZ Print, Zürcherstrasse 39, 8952 Schlieren | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

www.unia.ch